

University of Groningen

Eight human skulls in a dung heap and more

Nieuwhof, Antje

IMPORTANT NOTE: You are advised to consult the publisher's version (publisher's PDF) if you wish to cite from it. Please check the document version below.

Document Version

Publisher's PDF, also known as Version of record

Publication date:

2015

[Link to publication in University of Groningen/UMCG research database](#)

Citation for published version (APA):

Nieuwhof, A. (2015). *Eight human skulls in a dung heap and more: Ritual practice in the terp region of the northern Netherlands, 600 BC - AD 300*. [Thesis fully internal (DIV), University of Groningen]. University of Groningen.

Copyright

Other than for strictly personal use, it is not permitted to download or to forward/distribute the text or part of it without the consent of the author(s) and/or copyright holder(s), unless the work is under an open content license (like Creative Commons).

The publication may also be distributed here under the terms of Article 25fa of the Dutch Copyright Act, indicated by the "Taverne" license. More information can be found on the University of Groningen website: <https://www.rug.nl/library/open-access/self-archiving-pure/taverne-amendment>.

Take-down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

Downloaded from the University of Groningen/UMCG research database (Pure): <http://www.rug.nl/research/portal>. For technical reasons the number of authors shown on this cover page is limited to 10 maximum.

STELLINGEN

bij het proefschrift “Eight human skulls in a dung heap and more. Ritual practice in the terp region of the northern Netherlands, 600 BC - AD 300”

Antje Nieuwhof, Rijksuniversiteit Groningen 2015

1. Niet alle rituele deposities zijn offers.
2. De gebruikelijke aanduiding *afvalkuil* voor kuilen met scherven en botten gaat voorbij aan de mogelijkheid van rituele depositie en het opzettelijk breken van voorwerpen. De interpretatie van vondsten als *afval* is niet perse aannemelijker dan de interpretatie *restant van een ritueel*. Beide moeten worden beargumenteerd.
3. Archeologisch onderzoek in het kwelderlandschap buiten terpen en wierden is van even groot belang voor het onderzoek naar ritueel handelen in het verleden als opgravingen in terpen en wierden. Dat onderzoek zou zich om te beginnen moeten richten op natte contexten zoals voormalige geulen en krekken.
4. Het splitsen in vondstcategorieën van opgegraven materiaal uit grondsporen is begrijpelijk en praktisch noodzakelijk, maar de samenstelling van vondstcomplexen raakt op die manier buiten beeld. Er is een afsluitende fase nodig, waarin al het onderzochte materiaal per spoor weer bij elkaar wordt gebracht, in elk geval op papier.
5. Wanneer er geen fysisch antropoloog beschikbaar is bij de uitwerking van een opgraving, verdient het aanbeveling om opgegraven mensenbotten samen met het dierlijk botmateriaal te laten onderzoeken door een archeozoöloog.
6. Graven met skeletten in hurkhouding zijn niet typisch voor een bepaalde periode, maar komen in het terpen- en wierdengebied voor van de ijzertijd tot en met de vroege middeleeuwen.
7. Toevallige versterking van graven is slechts zelden de juiste verklaring voor de aanwezigheid van losse menselijke botten uit de ijzertijd en de Romeinse tijd in het Nederlandse kustgebied.
8. Restauratie van aardewerk hindert het onderzoek naar ritueel gebruik van aardewerk.
9. De verspreiding van aardewerkstijlen gaat gepaard met intensieve sociale en culturele uitwisseling.
10. Het onderzoek naar de belevings- en ideeënwereld van mensen in het verleden kan beschouwd worden als een verkenning van de stelling van Wittgenstein: Waarover men niet spreken kan, daarover moet men zwijgen.
11. Mensen hebben het bijzondere vermogen om sluitende verhalen te bedenken op grond van kleine brokjes informatie, bewust en onbewust. Zowel religieuze voorstellingen als wetenschappelijke hypothesen komen uit dat vermogen voort.
12. Vechten, overwinning en verliezen zijn termen die niet zouden moeten worden gekoppeld aan het hebben van kanker. Genezen van kanker is geen persoonlijke overwinning, maar is te danken aan geluk en aan een genereuze gezondheidszorg.